

Вих №217
Кр 15.01.24р.

**Генеральному прокурору
Андрію КОСТІНУ**

вул. Різницька, 13/15, м. Київ,
01011

Шановний Андрію Євгеновичу!

Нотаріальна палата України (далі – НПУ) як організація, яка здійснює професійне самоврядування у сфері нотаріату та уповноважена захищати професійні та інші права нотаріусів, сприяти забезпеченню гарантій нотаріальної діяльності та необхідних умов для ефективного та якісного виконання нотаріусами своїх професійних обов'язків, звертається до Вас з приводу такого.

Останнім часом увагу НПУ привернули факти розширеного використання правоохоронними органами своїх функцій, які в окремих випадках стоять на межі втручання в нотаріальну діяльність, що є прямим порушенням статті 8¹ Закону України «Про нотаріат».

Зокрема, НПУ отримує звернення нотаріусів з інформацією про порушення порядку проведення обшуку, що призводить до розголошення нотаріальної таємниці та порушення професійних прав нотаріусів.

Одним із таких випадків, які свідчать про наявність порушення кримінально-процесуальних норм з боку правоохоронних органів та втручання у гарантії нотаріальної діяльності є проведення обшуків у приватного нотаріуса Київського міського нотаріального округу Шемлій Т.В.

1. Щодо одночасності проведення обшуку за місцем проживання і робочим місцем нотаріуса

Ухвалою слідчого судді Голосіївського районного суду м. Києва від 07 листопада 2023 року був наданий дозвіл на проведення обшуку в офісі приватного нотаріуса Київського міського нотаріального округу Шемлій Т.В. за адресою м. Київ вул. Микільсько-Ботанічна б. 17/4 оф. 108, а також за місцем проживання нотаріуса, за адресою, [REDACTED]

З наданої приватним нотаріусом Шемлій Т.В. інформації та її пояснень слідує, що 05 грудня 2023 з 11.36 по 15.29 **відбувся одночасний обшук як у**

приміщенні, яке використовується для здійснення нотаріальної діяльності, так і за місцем проживання нотаріуса.

Таким чином, можна стверджувати, що одночасне проведення обшуків на обох локаціях було заздалегідь спланованою акцією. За наслідком таких дій було завдано істотної шкоди професійним правам та законним інтересам нотаріуса.

Крім того, цей факт свідчить про порушення норм кримінального процесуального законодавства, оскільки одночасне проведення обшуків за місцем проживання та за місцезнаходженням робочого місця, позбавило нотаріуса Шемлій Т.В. можливості бути присутньою під час обшуку в офісі (*при проведенні обшуку за адресою місця проживання, нотаріус знаходилась у власній квартирі*), відкрити його, ознайомитися з Ухвалою суду, надати пояснення та видати добровільно документи, зазначені в Ухвалі суду.

Незважаючи на те, що нотаріус в телефонній розмові із дізнавачем Сухарчуком Є.М., який проводив обшук в її офісі, повідомила, що після завершення обшуку в квартирі одразу приїде до офісу та добровільно відчинить приміщення для проведення обшуку та видачі речей, зазначених в ухвалі, через пару хвилин після розмови, за допомогою працівників ДСНС було пошкоджено двоє вхідних дверей до офісу нотаріуса, які уже не підлягають ремонту, а також були виламані замки, пошкоджена сигналізація та інтернет.

Таким чином, працівники правоохоронного органу порушили вимоги ч. 1 ст. 236 КПК України, а саме ***слідчий (дізнавач) не вжив належних заходів для забезпечення присутності під час проведення обшуку осіб, чії права та інтереси можуть бути обмежені або порушені.***

Більше того, із пояснень нотаріуса Шемлій Т.В. слідує, що коли вона приїхала до свого офісу, жодного працівника правоохоронного органу вже не було. Вхідні двері були відчинені, в офісі на всіх столах та підлозі були розкидані документи, які зберігалися в нотаріальному архіві. Крім того, були розшиті нотаріальні справи, які не мають жодного відношення до документів, дозвіл на відшукання яких наданий судом.

Таким чином, при проведенні обшуку представниками правоохоронного органу всупереч ч. 4 ст. 236 КПК України ***не були вжиті заходи щодо забезпечення схоронності майна, яке знаходилось на робочому місці нотаріуса та неможливості доступу до нього сторонніх осіб, зокрема нотаріальних документів з архіву нотаріуса, які є державною власністю і містять нотаріальну таємницю.***

2. Щодо несанкціонованого вилучення речей і документів

Ухвалою слідчого судді Голосіївського районного суду м. Києва від 07 листопада 2023 року чітко визначений перелік документів до яких надавався доступ. Важливо наголосити, що вказаною ухвалою *не було задоволено клопотання щодо доступу до грошей, інших речей і документів.*

Водночас, за результатом обшуку, проведеного у офісі приватного нотаріуса було ***вилучено також інше майно, що не має жодного відношення до кримінального провадження:***

- Ноутбук марки « HP Pavilion» SN5CD1390FCW та зарядний пристрій до нього;

- печатки та штампи в кількості 4 штук, а саме, «Приватний нотаріус Київського міського нотаріального округу Шемлій Т.В.», «Я, Шемлій Т.В., приватний нотаріус Київського міського нотаріального округу, засвідчую вірність цієї копії з оригіналу документа, в останньому підчисток, дописок, закреслених слів, незастережених виправлень, або інших особливостей не виявлено», «Міністерство юстиції України», «Приватний нотаріус Шемлій Тетяна Валентинівна»;

- СД диск «Verbatim» у конверті білого кольору з написом «реєстр речових прав»;

- мішечок з тканини, всередині якого знаходиться предмет схожий на флеш накопичувач з маркуванням «е. ключ» з одного боку та «020155» з іншого;

- гроші номіналами 500 грн. в кількості 14 банкнот, 50 грн. в кількості 2 банкнот, 20 грн. в кількості 4 банкнот;

- Реєстри для реєстрації нотаріальних дій № 02-33 том №1 та том № 2 за 2023 року; Реєстри для реєстрації нотаріальних дій № 02-33 том №1 та том №2 за 2022 року;

- блокнот з записами рожевого кольору з візерунками ;

- блокнот коричневого кольору з записами та папери з нотатками;

- копія Паспорта [REDACTED];

- копії Паспорту [REDACTED];

та ідентифкаційного коду;

- копії Паспорту [REDACTED];

та ідентифкаційного коду;

- папка для паперів з копіями квітанцій із «Приватбанку» на ім'я Шемлій Т.В на 27 аркушах, фіскальні чеки на 3 аркуша та Лист з надписом «Налоги з ЄСВ»;

- довіреність від імені [REDACTED] на ім'я [REDACTED];

Витяг про реєстрацію в ЄДР довіреностей [REDACTED] Копія Паспорту на ім'я [REDACTED];

- довіреність [REDACTED];

[REDACTED]; Копія Виписки з ЄДР юр.осіб; Копія Витягу з ЄДР підприємств та організацій України; Копія Статуту [REDACTED];

Копія Протоколу [REDACTED];

[REDACTED] Витяг про реєстрацію в [REDACTED];

- довіреність від [REDACTED];

[REDACTED]

Крім того, під час проведення обшуку у квартирі приватного нотаріуса також були вилучені особисті речі нотаріуса, серед яких комп'ютерна техніка, мобільні телефони та флеш носії.

Водночас, як було зазначено вище, ухвала Голосіївського районного суду від 07.11.2023 з дозволом на проведення обшуку **не містить дозволу** на вилучення комп'ютерної техніки, мобільного телефону, записників та інших документів, крім того, в описовій частині у вилученні зазначених речей було відмовлено

Відповідно до ст. 168 КПК України, тимчасове вилучення електронних інформаційних систем, комп'ютерних систем або їх частин, мобільних терміналів систем зв'язку для вивчення фізичних властивостей, які мають значення для кримінального провадження, здійснюється лише у разі, якщо вони безпосередньо зазначені в ухвалі суду.

Отже, законних підстав для вилучення, навіть в якості тимчасово вилученого майна, не існувало, оскільки:

- дозволу на відшукання та вилучення всіх вилучених речей під час обшуку в Ухвалі від 07.11.2023 надано не було;
- про жодне експертне дослідження мови не йдеться в протоколі обшуку;
- факт того, що вилучене майно зберегло на собі сліди вчинення злочину не встановлено, оскільки вилучене майно не має жодного відношення до кримінальної справи, в рамках якої був проведений обшук;
- доступ до вказаної вилученої техніки не обмежувався власником Т.В. Шемлій;
- подолання системи логічного захисту щодо вилученого майна не потребувало, в протоколі обшуку, як мету вилучення про це не зазначено.

Оскільки при обшуках були вилучені речі і документи щодо яких не було дозволу на вилучення, це свідчить про безпідставність та необґрунтованість таких дій.

Цей висновок фактично підтверджується ухвалою слідчого судді Голосіївського районного суду від 20.12.2023, якою було відмовлено у арешті речей і документів, що були не санкціоновано вилучені під час обшуків у нотаріуса Т.В. Шемлій.

Крім того необхідно наголосити, що відповідно до ч. 4 ст. 8¹ Закону України «Про нотаріат» вилучення (виїмка) реєстрів нотаріальних дій, а також печатки нотаріуса не допускається. Такі реєстри нотаріальних дій, документи чи печатка нотаріуса можуть бути надані суду за мотивованою постановою суду тільки для огляду і повинні бути повернуті судом негайно після огляду.

Також акцентуємо увагу, що під час обшуку мало місце грубе втручання правоохоронних органів у гарантії нотаріальної діяльності, оскільки були вилучені мобільні пристрої і комп'ютерна техніка, яка забезпечує доступ нотаріуса до електронної бази даних єдиних та державних реєстрів під час здійснення ним професійної діяльності.

Зокрема, вилучений мобільний телефон містить у собі програмне забезпечення, встановлене ДП «Інформсистеми» під назвою «Ідентифікатор», який використовується особисто нотаріусом для реєстрації нерухомого майна у

відповідних реєстрах (шляхом підписання рішень, заяв та інших документів) та не може бути переданий іншим особам для використання;

флеш накопичувач містить електронний ключ для входу в електронні реєстри, доступ до яких надано нотаріусу і ніхто, крім нотаріуса, не має права користуватися зазначеним електронним ключем, як це передбачено ст. 12 Закону України «Про електронні довірчі послуги»;

вилучений ноутбук, на якому встановлені усі необхідні програми та реєстри і використовується нотаріусом для роботи..

Таким чином вилучення ноутбука разом із печатками та реєстрами для реєстрації нотаріальних дій, відсутність вищевказаного програмного забезпечення повністю не відповідає меті обшуку, а також блокує роботу нотаріуса та перешкоджає виконанню ним своїх обов'язків, і свідчить про порушення державних гарантій щодо здійснення нотаріальної діяльності.

Крім того, вилучення як усіх нотаріальних документів (як санкціонованих так і несанкціонованих ухвалою слідчого судді) відбулося в оригіналах. Водночас копії із зазначених документів не були зроблені та замість оригіналів не долучені до нотаріального архіву.

Таким чином порушені положення п. 16.2 Правил ведення нотаріального діловодства, затверджених Наказом Міністерства юстиції України 22.12.2010 № 3253/5, згідно з яким у виняткових випадках за наявності передбаченого та належним чином оформленого судового рішення вилучення (виїмка) оригіналів документа проводиться з відома завідувача нотаріального архіву, завідувача контори, приватного нотаріуса з обов'язковим залишенням у справі засвідченої копії документа, який вилучено, судового рішення, на підставі якого здійснено вилучення. Вилучення оригіналів документів (справ) здійснюється з оформленням документів відповідно до процесуального законодавства.

До теперішнього часу нотаріус не може віднайти деякі документи з нотаріального архіву, які містились в заздалегідь прошитих справах, які під час проведення обшуку були розірвані працівниками правоохоронних органів.

Відповідно до ч. 2 ст. 8 Закону України «Про нотаріат» будь-яке втручання в діяльність нотаріуса, зокрема, з метою перешкодити виконанню ним професійних обов'язків або спонукання до вчинення ним неправомірних дій, у тому числі вимагання від нього, його помічника, інших працівників, які знаходяться у трудових відносинах з нотаріусом, відомостей, що становлять нотаріальну таємницю, забороняється і тягне за собою відповідальність відповідно до законодавства.

В даному випадку відбулось брутальне втручання шляхом несанкціонованого вилучення документів та без належного процесуального оформлення та виготовлення копій документів.

Варто окремо зауважити, що усі вище вказані порушення вимог законодавства працівники правоохоронного органу здійснили при проведенні дізнання за скоєння кримінального проступку, тобто діяння яке не несе великої суспільної небезпеки. ***При цьому, дії правоохоронців під час яких вони явно порушують вимоги законодавства у тому числі і закону України «Про***

нотаріат» призводять до справедливого обурення нотаріальної спільноти та викликають негативний суспільний резонанс.

З огляду на викладене, є достатньо підстав стверджувати, що представники ВД Голосіївського УП ГУ НП в місті Києві, які проводили обшуки у приміщенні офісу приватного нотаріуса Шемлій Т.В. та її помешканні, діяли всупереч нормам, визначених чинним кримінальним процесуальним законодавством.

При проведенні обшуків працівниками правоохоронного органу були вчинені дії, які виходять за межі наданих їм повноважень. Такі дії суперечать положенням статей 168 та 236 КПК України, а також статей 8 та 8¹ Закону України «Про нотаріат» та призвели до порушення нотаріальної таємниці несанкціонованого вилучення речей приватного нотаріуса, та унеможливили здійснення нотаріусом своєї професійної діяльності. За наслідками проведених обшуків нотаріусу Шемлій Т.В. було завдано істотної матеріальної та моральної шкоди, яка підлягає відшкодуванню.

Виходячи з викладено та з метою відновлення справедливості НПУ просить сприяти невідкладному поверненню приватному нотаріусу Шемлій Т.В. незаконно вилучених речей і документів, забезпечення відшкодування заподіяної шкоди, а також з'ясуванню наявності у діях представників правоохоронних органів фактів порушення положень чинного законодавства, та у разі їх встановлення, – притягнення винних осіб до відповідальності.

З повагою

Президент НПУ

Володимир МАРЧЕНКО